

Socialt entreprenörskap i Tyresö kommun

Förslag till beslut

1. Plan för att främja socialt entreprenörskap/samhällsentreprenörskap inom gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens verksamheter godkänns.

Britt-Marie Lundberg Björk
Förvaltningschef

Marita Sirviö
Utredare

Sammanfattning

Utvecklingsförvaltningen har genomfört en utredning om hur socialt entreprenörskap kan utvecklas inom nämndens verksamheter, enligt beslut i gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden 2012-05-31. En social entreprenör är en person som drivs av att göra en förändring i samhället. Till skillnad från en ”vanlig” entreprenör är inte vinsten drivkraften utan det är viljan att förändra något. Det finns däremot ingen motsättning i att göra gott och tjäna pengar. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden kan ta initiativ i frågan och genom en uttalad strategi uppmuntra till socialt entreprenörskap inom nämndens verksamheter på olika sätt. En aktivitetsplan finns föreslagen i detta dokument.

Ärendebeskrivning

Utvecklingsförvaltningen har genomfört en utredning om hur socialt entreprenörskap kan utvecklas inom nämndens verksamheter, enligt beslut i gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden 2012-05-31. Att utveckla socialt entreprenörskap (sambällsentsprenörskap) leder till arbetstillfällen och tillväxt för kommunen. I uppdraget ingår att utreda förutsättningarna för nämndens verksamheter att utveckla kontakter som leder till projekt, belysa behov av samverkan, redovisa projekt med inriktning innovativt entreprenörskap som redan finns i kommunen.

Om socialt entreprenörskap / sambällsentsprenörskap

Definitioner

Socialt entreprenörskap är entreprenörer med innovativa lösningar på samhällsproblem baserade på affärsmässiga metoder. (Wikipedia)

En social entreprenör är en person som drivs av att göra en förändring i samhället. Till skillnad från en ”vanlig” entreprenör är inte vinsten drivkraften utan det är viljan att förändra något. Det finns däremot ingen motsättning i att göra gott och tjäna pengar. Det som utmärker en social entreprenör är att själva affärsidén eller kärnverksamheten är att lösa ett socialt problem. (Reaching for change)

Skillnaden mellan socialt entreprenörskap och *socialt företagande* är att socialt företagande handlar mer om arbetsintegrering.

Sociala entreprenörer kallas ibland för *sambällsentsprenörer* vilket egentligen är ett bättre begrepp. Sambällsentsprenör som begrepp kommer att användas i detta dokument fortsättningsvis.

En *social innovation* är en ny idé som uppstått till följd av en enskild individs, en grups eller en gemenskaps kreativitet och som ger mervärde till en enskild individs eller en gemenskaps välfärd och hälsa eller till servicesystemet. (Center för socialt entreprenörskap Stockholm)

Social innovation handlar om nytänkande som gör samhällsnytta och genererar intäkter. Ofta är innovation liktydigt med nya tekniska lösningar, men att innovation även kan handla om samhällsengagemang.

Social ekonomi är ett bredare begrepp som också används i dessa sammanhang och som är bra att känna till. Definitionen för social ekonomi är: "Med social ekonomi avses organiserade verksamheter som primärt har samhälliga ändamål, bygger på demokratiska värderingar och är organisatorisk fristående från den offentliga sektorn. Dessa sociala och ekonomiska verksamheter bedrivs huvudsakligen i föreningar, kooperativ, stiftelser och liknande sammanslutningar. Verksamheter inom den sociala ekonomin har allmännytta eller medlemsnytta, inte vinstintresse, som främsta drivkraft." (Skandinaviska institutet för social och offentlig ekonomi)

Exempel på socialt entreprenörskap i Sverige

För att tydliggöra vad socialt entreprenörskap/samhällsentreprenörskap är i praktiken följer några konkreta exempel.

Allwin tar hand om företags överproduktion, matsvinn, distribuerar det och låter det komma samhällets utsatta tillgodo. Detta kommer alla konsumenter och medmänniskor till nytta ur ett hållbarhets- och miljöperspektiv. Massor av förstklassiga matvaror slängs eller eldas upp varje dag på grund av saker som felmärkning eller en repa i förpackningen. På Allwin förvandlas dessa resurser, som i vanliga fall slängs, till en god affär.

Peepoople är ett företag som förser de mest utsatta med hygienisk och värdig sanitet genom en biologisk nedbrytbar toalett. Avsaknaden av toaletter är ett av världens största hälso- och miljöproblem. Ett barn dör var femtonde sekund varje dag på grund av förorenat vatten och bristande hygien.

Saltå Kvarn är ett ekologiskt matföretag och har en vision om att rädda Östersjön.

Rättviseförmedlingen hjälper projekt, organisationer och medier att hitta kompetens. Varje dag samarbetar över 35 000 rättviseförmedlare på Facebook för att konstruktivt korrigera skevheter i samhället.

Reach for Change (tidigare Playing for change) satsar på sociala entreprenörer som bryr sig om barns rättigheter, som brinner för sina idéer och är drivna nog att

skapa förändring. De får lönefinansiering och coaching via deras Inkubatorprogram, med stöd från rådgivare och experter i ett nätverk av anställda inom Kinnevikgruppens företag.

Volontäresor ger människor möjligheten att åka ut i världen för att jobba som volontär. Denna erfarenhet ger resenären nya perspektiv och värderingar samtidigt som arbetet i ett lokalt projekt förbättrar livsvillkoren för djur, människor och natur.

Annat på gång

Den nationella innovationsstrategin är nyligen utgiven från regeringen där social innovation och socialt entreprenörskap ingår som viktiga komponenter för samhällets tillväxt.

Tillväxtverket arbetar med både socialt entreprenörskap och socialt företagande. De stödjer idéer, projekt och förstudier genom utlysningar där olika aktörer kan söka medel.

Sveriges kommuner och landsting bevakar frågor utifrån medlemmarnas intressen gällande regional och lokal tillväxt. Det är framförallt Malmö stad och några regioner som mer aktivt arbetat med detta och knutit frågorna till forskningen. Det finns även kommuner och regioner som arbetat mer utifrån begreppen social ekonomi eller civilsamhället och där socialt entreprenörskap finns i gränssnittet eller inom dessa områden. Dessa kommuner har betonat att samverkan med social ekonomi /civilsamhälle och sociala entreprenörer är viktigt. För detta har det funnits policydokument som ett styrande inslag i verksamheterna. Det har också funnits en tydlig ingång och länk mellan ideella krafter och kommunen vilket underlättat dialogen sinsemellan.

Västra Götaland är en region som haft ett program för att främja Socialt entreprenörskap. Programperioden pågick i tre år och gav ekonomiskt stöd till innovativa satsningar inom den sociala ekonomin. Till detta har funnits en följeforskning som genomförts med bland andra av doktorander från Handelshögskolan och Företagsekonomiska Institutionen i Göteborg. En utvärdering har genomförts utifrån programmet, där samverkan och integrering till övriga utvecklingsfrågor betonas som viktiga.

Mycket av det som sker inom socialt entreprenörskap kan följas genom Mötesplats social innovation www.socialinnovation.se samt center för socialt entreprenörskap i Stockholm www.cses.se. Mötesplatsen skiljer inte direkt på

socialt företagande och samhälls­entreprenörskap, utan här kan man hitta information om båda formerna.

I Tyresö kommun just nu

Inom Tyresö kommun har ännu så länge inte så många sociala entreprenörer syns till. Sociala företag finns däremot, som t ex Jobbverket.

Utvecklingsförvaltningens projekt i samarbete med Volontärresor med att låta några medarbetare åka iväg för att arbeta som volontärer i ett utvecklingsland i är ett exempel på samarbete med en social entreprenör.

Det finns några som skulle kunna rymmas in i begreppet och finns inom socialnämndens verksamheter. Exempelvis finns de företag som socialnämnden godkänt inom LOV (lagen om valfrihetssystem) för daglig sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning. Dessa företag är fyra idag. Detta skulle även kunna omfatta familjerådgivningsföretag, Källan (Frälsningsarmén) och kanske Villa Victoria för ensamkommande flyktingbarn.

Näringslivsenheten i Tyresö känner inte direkt till någon social entreprenör i Tyresö.

Inom fritidssektorn sker mycket arbete på ideella villkor. Här kan det finnas exempel på sådant som angränsar till socialt entreprenörskap på olika sätt. Det finns ett nätverk kallat UN women som Tyresö FF damerna ingår igenom att allt överskott från de sponsorpaket Tyresö FF säljer via deras nyuppbyggda säljorganisation går oavkortat till att stödja de utsatta kvinnorna i Kongo.

Förslag till plan för att främja samhälls­entreprenörskap

Att lyfta upp och främja sociala innovativa lösningar blir allt viktigare utifrån de demografiska förändringarna, klimatförändringarna, folkhälsoutmaningar och ansträngd offentlig ekonomi. För att möta utmaningar behövs samarbete och nya innovationer mellan olika aktörer. Samhälls­entreprenörer kan idag upplevas vilslna i de etablerade företags- och innovationsfrämjande systemen. Exempelvis har det ofta associerats till teknisk innovation när man pratar om innovation.

I Tyresö vore det lämpligt att ta ett helhetsgrepp kring denna fråga och frågor som finns i gränssnittet., som t ex socialt företagande. Samhälls­entreprenörskap

bör även inkluderas i kommunens övriga tillväxt- och utvecklingsarbete och därigenom genomsyra verksamheterna. Exempelvis kan socialt entreprenörskap och socialt företagande finnas i området för social innovation eller tjänsteinnovation samt entreprenörskap. Kunskapen kring samhällsentreprenörskap behöver förstärkas i organisationen och utanför. För ett framgångsrikt arbete i detta behövs även en uttalad politisk viljeinriktning att kommunen ska arbeta med dessa frågor. Kommunen kan vara motorn i denna fråga och se till att olika aktörer möts. Kommunen kan uppmuntra till nya idéer och skapa erfarenhetsutbyten samt underlätta för entreprenörer att växa.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden kan ta initiativ i frågan och genom en uttalad strategi uppmuntra till socialt entreprenörskap inom nämndens verksamheter på olika sätt. Nämnden kan ha ett övergripande mål som tydliggör att denna fråga är viktig. Detta mål bör vävas in i verksamhetsplanen för år 2014 för att bli en naturlig del i verksamhetsarbetet. Ett övergripande mål kan vara: *Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden främjar samhällsentreprenörskap i Tyresö.*

Aktiviteter

För att få fart på denna fråga har förslag till en plan på olika aktiviteter tagits fram. Arbetet kan påbörjas under år 2013, men fortsätter under år 2014.

Aktiviteterna startar med:

- Ett kunskapsseminarium för bland andra nämndens ledamöter och enhetschefer om samhällsentreprenörskap. En föreläsare från Center för socialt entreprenörskap i Stockholm bjuds in. Inom ramen för denna aktivitet kan sedan en djupare diskussion leda till ytterligare idéer.
- Samhällsentreprenörskap kan vävas in i det framgångsrika konceptet för Ung företagsamhet för Tyresö gymnasium.
- Samhällsentreprenörskap främjas genom det övriga arbetet i ”En ingång” på arbetscentrum och C3L.
- Samverkan med samhällsentreprenörer utvecklas för kultur- och fritidsverksamheten.
- I samarbete med näringslivsfunktionen för kommunen genomföra i seminarier kring samhällsentreprenörskap, t ex i samband med frukostseminarium.

- Skapa mötesplatser för samhällsentreprenörer i kommunen för att fylla behovet av konkreta lösningar på lokala problem i Tyresö.
- Kontinuerligt omvärldsbevaka och nätverka kring dessa frågor. Speciellt bör bevakas när olika former av utlysningar från t ex Tillväxtverket finns för finansiering av projekt eller förstudier inom området.

Samverkan med samhällsentreprenörskap ska samordnas av utvecklingsförvaltningen. Redovisning och uppföljning av arbetet görs till gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden i samband med övrig uppföljning av budget och verksamhetsplan.